

Letní tip na 2 hodiny Teplický kostel rozezní 45 pěvců

Hned pětáctýřicet pěvců se dnes večer představí v teplickém kostele sv. Jana Křtitele. Koncert britského sboru Millennium Youth Choir je součástí Letních hudebních slavností, posluchači se mohou těšit na skladby Gustava Holsta, Jamese Mac Millana, Charlese Villiera Stanforda či Kennetha Leightona. V programu je zařazena i hudba k oslavě 60. výročí korunovace královny Alžběty II. zahrnující Händelovu Zadok the Priest and Parry's I Was Glad. Sbor byl založen v roce 1999 a je složený z výjimečných mladých zpěváků ve věku od 16 do 23 let z chrámových sborů, kostelů i univerzit. Koncert začíná v 19 hodin, vstupenky stojí 100 korun. (vlm)

Letní tip na 1/2 dne Pěší výlet po okolí Studence

Národní park České Švýcarsko nabízí mnoho zajímavých a atraktivních turistických cest – jednou z nich je okruh, který zájemce provede v okolí Studence. Začíná se ve Studenci, odkud míří trasa z parkoviště do Lipnice a dále ke Studenskému potoku. Cesta pak pokračuje po červené značce k soutoku Studeného potoka s Chřibskou Kamenicí a přes přírodní rezervaci Pavlino údolí až ke koupališti v Jetřichovicích. Nazpět vede cesta zhruba Tesanou cestou na okraj Rynartic a po modré turistické značce opět dolů k soutoku a po červené zpět do Studeného. Po cestě se nachází řada renowovaných sakrálních památek, u každé z nich je nainstalovaná informační tabulka s jejich historií. Trasa je dlouhá 11 kilometrů a je určena spíše zdatnějším turistům. (vlm)

Letní tip na celý den Zábavou ve vodě i u vody v Mostě

Dvojitý vodní radovánky si můžete užít v mosteckém Aquadromu. Areál je totiž rozdělen na vnitřní a venkovní část, mezi kterými je možné procházet. Uvnitř jsou k dispozici tobogany, divoká řeka, chlříčie vody, masážní trysky nebo dětský i plavecký bazén, venku pak další bazény, vodní had či hřib a také rozlehlé travnaté plochy. Pro zájemce je k dispozici také minigolf, hřiště na pétanque a víceúčelové sportoviště.

Otevřeno je od 9 do 20 hodin, celodenní vstupné do celého areálu je 180 Kč pro dospělé, snížené je 140 Kč. (vlm)

DNES severní čechy

Adresa
Dlouhá 3458/2A
400 01 Ústí nad Labem

Regionální redakce
vedoucí: Jan Veselý
tel.: 478 636 111, fax: 478 636 222
✉ redul@mfdnes.cz

Regionální distribuce
Reklamae doručování: 225 555 566
vedoucí: Martin Novotný
mobil: 734 517 228
✉ distribuceul@mafra.cz

Regionální inzerce
vedoucí: Martin Frič
tel.: 478 636 313, fax: 478 636 666
✉ inzerceul@mafra.cz

E-maily podle vzoru jmeno.prijmeni@mfdnes.cz, @mafra.cz

PŘEDPLATNÉ 225 555 566

INZERCE

Koupím

Pianino nebo křídlo. Tel.: 602 366 831

Knihy, LP, pohledy, plakáty. T: 603 469 105

Knihy a časopisy

Koupím i LP, pohledy, plakáty. T: 603469105

„Ti se teda řežou,“ ocenili historickou bitvu nadšení diváci

Už potřetí byl **vodní hrad v Budyni dějištěm burgundských válek**. Stovky lidí tu sledovaly pokračování loňského střetu bídačka Hagenbacha se švýcarskými vojsky, zájemci se školili v používání středověkých zbraní, děti si užily válečné soutěže.

BUDYNĚ NAD OHŘÍ Burgundští žoldnéri a vojáci dvou švýcarských kantónů, dohromady více než stovka mužů v brnění s meči a halapartnami, se na sebe vrhají pod hradbou vodního hradu v Budyni. Jejich zápolení sledují stovky diváků. A mnozí z nich nevědomky pronášejí slova: „Ti se teda řežou!“

Otevřeným střetem dvou vojsk vrcholí celodenní historický program burgundských válek. Ty se konaly v minulosti pětkrát na Zbirohu, teď je hostil už potřetí hrad v Budyni nad Ohří, kde pořadatelé našli pro akci ideální prostředí. Líbí se i návštěvníkům. Na hradě procházejí vojenským ležením z 15. století, prohlížejí si zbraně i vybavení stanů, mezi nimi chodí kuchařky či vojáci v dobových kostýmech. „To se mi líbilo, jak jsme pořád potkávali ty vojáky,“ ocenil proplétání dvou historických epoch osmiletý Martin.

Diváci z celé země

Kvůli bitvě přijeli do Budyně lidé z různých míst po celém Česku. „My jsme z Humpolce, přijeli jsme jen kvůli bitvě. Byli jsme tu už loni, ale bitvu samotnou jsme nestihli. Letos si ji ujít nenecháme,“ říká těsně před začátkem Vít Kořínek.

Jeho děti nadchly soutěže včetně stezky, kde plnily různé úkoly. Kořínkovi se líbila procházka vojenským ležením. „Bylo to zajímavé, hlavně prohlédnout si zbraně, zvláště s tím odborným výkladem. Zajímá mě, jak tehdy trávili vojáci běžný

den,“ vysvětluje muž, co dál ho v Budyni zaujalo kromě bitvy.

Ta pak byla vrcholem dne. Odehrála se pod hradbami a její scénář navázal na události z loňska, tedy na srážku vojsk švýcarského spřízněnce s Burgundany Štěpána z Hagenbachu. Tehdy byl Hagenbach poražen a uprchl na svůj hrad, ježž nyní představovala Budyně. Teď podle scénáře vyhraje naopak on, ale to diváci zatím ještě nevědí.

„Bylo zajímavé vidět středověké zbraně s odborným výkladem i poznat, jak tehdy trávili vojáci běžný den.“

Vít Kořínek, jeden z návštěvníků

Pořadatelé je ještě chvíli napínají. Nejprve je třeba vyhlásit, které děti vyhrály ceny v soutěži. A všichni pak musí projít školením o středověkých střelných zbraních – od pístal přes arkebuzy a muškety až po rychlici, malé dělo.

Když se nabíjení a střelba nedadí, moderátor hlásí: „Nepřítel počká. Je zvyklej.“ Sypání střelného prachu a jeho zapalování pazourkem a křesadlem tehdy používali všichni – a všichni měli potíže.

Komentáře o zbraních jsou především zábavné a snaží se o to též, co program celého dne: diváky poučit i pobavit, ale hlavně vtáhnout do děje.

To se daří, důkazem jsou i komentáře diváků k ději. „Hele, Stouni,“ pokřikl jeden z přihlížejících procházející skupinku středověkých muzikantů s bubnem a píšťálkami.

Zážitek pěkně zblízka

A pak už lidé z nějakých 20 metrů vidí skutečnou středověkou řež, včetně pokusu o překonání kamenných hradeb dřevěnými žebříky. Užijí si rámusu z děl i ručnic. A na vlastní uši slyší komunikaci mezi válečníky. Třeba ujištění obránce hradeb: „Sem se nedostaneš, švýcarský pse!“ nebo přátelský pozdrav z druhé strany: „Burgundani smrdí!“

Za zábavný zážitek nakonec stovky lidí válečníky i pořadatele odmění potleskem. A před odjezdem jdou ještě dětem koupit kobližky či luky a meče, aby mohly doma ve hře na vojáky pokračovat. **Tomáš Kassal**

Jako doopravdy Více než stovka mužů v brnění a vyzbrojených meči a halapartnami se utkala na vodním hradě v Budyni. Akteri ztvárnili jednu z bitev tzv. burgundských válek z 15. století. Foto: Ondřej Bičíš, MAFRA

Není voda, tak elektrárnu opravují

Historické vodní dílo Želina prochází revizí, umožňuje ji nízká hladina Ohře. Získá i pitnou vodu

ŽELINA (tka) Nedostatek vody v řece bývá pro vodní elektrárny většinou problémem. Malé elektrárny Želina na Ohři poblíž Kadaně ale nižší hladina v řece v posledních týdnech vyhovuje, dovoluje totiž udělat opravy, které jinak nejsou možné.

„Můžeme se věnovat revizi a údržbě celého soustrojí, zkontrolovat zařízení na jezu, nebo dokonce vyměnit již nevyhovující dřevěné hrany na přepadu betonové hráze bazénu,“ říká vedoucí provozu elektrárny Antonín Volák.

Současné práce navíc umožní konečně přivést do objektu elektrárny pitnou vodu, kterou si jinak obsluha musí dovážet. Přírodní strouhou od Želinského jezu je už natažená

potrubí, jímž poteče voda na pití, a kolem něj bude proudit říční voda, jež pohání dvě Francisovy turbíny.

Šetří uhlí

Malá vodní elektrárna, již v roce 1908 postavilo město Kadaň a která nyní patří Skupině ČEZ, má za úkol ročně vyrobit 2 200 megawatthodin elektrické energie. V prvním pololetí plán splnila, když vyrobila 1 320 Mwh navzdory kolísající hladině Ohře. Tím Želina ušetřila v přepočtu 1 188 tun uhlí, které by bylo potřeba na výrobu stejného množství energie v klasické elektrárně.

Za 105 let své existence se ale Želina stala už i historickou a turistickou zajímavostí, každý rok se na ni

přijedou podívat stovky lidí. Lákavá je její poloha v malebném meandru řeky Ohře a samozřejmě její stáří. Fungovat přitom přestala v roce 1925, kdy si Kadaň pořídila novější Lomazickou elektrárnu.

„Vodní elektrárna v Želině přestala sloužit svému účelu a stala se jen jakýmsi vstupním a čistícím objektem pro lomazickou elektrárnu, k níž vedl od Želiny téměř sedmikilometrový vodní tunel. Lomazická elektrárna dnes neexistuje, v roce 1965 musela ustoupit Nechranické přehradě,“ popsal vývoj severočeský mluvčí ČEZ Ota Schnepf. Želina se dočkala obnovy v roce 1995, od kdy jsou po opravě znovu v provozu i obě původní turbíny.

Počasi si s chmelem pohrálo, přesto nebude úroda špatná

» Pokračování ze strany B1

Dalších 14 hektarů chmelnic na Zatecku v posledním měsíci poničily kroupy a vítr.

Kromě počasí chmelnice, nebo přesněji jejich rozlohu, negativně ovlivňují také vysoké náklady pěstitelů. Ty totiž způsobily, že se oproti loňskému roku snížila jejich rozloha o 48 hektarů na současných 4 318 hektarů.

Chmeláři tak hledají různá vylepšení a provádějí pokusy, které mají pozvednout hlavně ekonomiku pěstování. Cestou mohou být nízké konstrukce chmelnic. „Náklady na ně jsou nižší, to je pravda, protože nepotřebují tolik ruční práce, která je drahá. Jenže také mají

nižší výnosy a celkově je to na hranici rentability, úspora ne vždy nahradí nižší úrodu,“ řekl Křivánek.

V celém Česku jsou nízké konstrukce na 49 hektarech. Na Stekničku, kde má své účelové hospodářství žatecký Chmelářský institut, mají dva hektary.

„Chybí nám speciální odrůda chmele pro nízké konstrukce. Ale myslím, že to je otázka času, než se to šlechtitelům povede,“ uvedl Křivánek. Hlavní potíž je v tom, že chmelová réva roste do výšky sedmi až osmi metrů, ale nízké konstrukce mají poloviční velikost. Zatím nejdále jsou v pokusech Angličané, s nimiž čeští výzkumníci úzce spolupracují. **Tomáš Kassal**

Nebýt prohry, vládl Čechům francouzský generál

Seriál MF DNES k výročí 200 let od bitvy u Chlumce: Napoleon zřejmě počítal s tím, že pokud na severu Čech vyhraje, dosadí na český trůn generála Vandamme

Dvoustleté výročí kralování na českém trůně si právě letos mohla připomínat dynastie, kterou založil francouzský generál Dominic René Vandamme. Dobové zprávy totiž naznačují, že Napoleon slíbil svému generálu odměnou české království, pokud zvítězí roku 1813 v bitvě u Chlumce.

Francouzský císař měl skutečně ve zvyku dosazovat své krále do cizích zemí. Josef Bonaparte vládl v Neapolsku, Ludvík v Holandsku, Jeroným ve Vestfálsku. Ve Švédsku pak dodnes sedí na trůnu rod francouzského maršála Jean-Baptiste Bernadotta, který se ještě jako armádní velitel podílel na vítězství v bitvě u Slavkova roku 1805. Porážkou Rakouska si vysloužil šlechtický titul knížete a ten mu pak otevřel

cestu na švédský trůn. Na knížecí titul se asi těšil i Vandamme, když v závěru prvního dne bitvy u Chlumce 29. srpna předčasně slavil své velké vítězství, které cítil na dosah.

„V chlumeckém zámku vypil všechno víno ze skleptí, nenechal žádné ležet lady. Vítězství Francie je tady! Dnes bez obav hoduje, netuše, co zítra mu osud ukuje. Při hodokvasu Vandamme řekl oficiálně svým: Doufám, že už zítra vás v Praze jako kníže pohostím!“ Tak glosuje dobové události kramářská píseň zaznamenaná ve Skortičích na Ústecku.

„Tyto pověsti byly z části pravdivé. Napoleon skutečně chtěl vtrhnout do Čech. Vandammovi bylo slíbeno vévodství pražské, hodnost maršála a podle některých i česká koruna,“ zhodnotil realitu historik

Generál Vandamme prohrál a skončil na Sibiři, ne na českém trůně. Foto: www.napoleonskebitvy1813.cz

Milan Švankmajer. Jenže Napoleon i jeho generál přecenili své síly.

Pronásledovali spojence ustupující po prohrané bitvě u Dražďan zpět do Čech a hodlali využít aktuální roztržičnosti jejich armády. Cílem bylo odříznout a zničit spo-

jence, než se stačí zkonsolidovat. Plán překazily ruské pluky, které se při ústupu postavily poblíž Chlumce na obranu. Francouzi disponovali v první den bitvy více než dvojnásobnou převahou a obránci už bojovali z posledních sil. Druhého dne čekal Vandamme rychlé vítězství ještě usnadněné slíbenými posilami. Zjistil však, že se mu mezitím v týlu místo vlastních objevili spojenečtí vojáci a on se se svým sborem dostal do obklíčení.

Francouzům zbývalo jediné řešení, probít se a prchnout z Čech zpátky do Saska. Tisícům se to nepodařilo a mezi nimi uvízl i samotný generál Vandamme. Padl u Ždírcce kousek za Chlumcem do rukou ruských kozákům a rakouským dragounům. Putoval do Teplic a pak do své vysněné Prahy,

ovšem ne jako vítěz, ale jako prominentní zajatec. „Když vůz s Vandammem odjížděl z Teplic, házel po něm lidé kameny a bláto. Kozáci museli zajatce před lidem chránit. Podobně v Praze na Karlově mostě na něho lidé volali, že prý už „dokraloval,“ popsal smutný konec královského kandidáta historik Švankmajer.

Jeho pouť pokračovala do Ruska na Sibiř. Neúspěšný pokus o opanování českého království zaplatilo životem a zdravím na 20 tisíc vojáků z obou stran. Necelý rok poté padlo hlavní město Napoleonovy říše – samotná Paříž. **Martin Krsek**

Příští díl prázdninového seriálu MF DNES, který vyjde ve středu, **půjde po stopách Napoleona v severních Čechách.**